

7. tanegység

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Motiváció felkeltése a versolvasáshoz a figyelem irányításával, fenntartásával.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Verses olvasása és értelmezése
Versforma szabályainak felismerése
Ritmizálás, ritmuskíséret
Pantomimjáték
Gyümölcssláta készítése
Kreatív írás: vers, imádság, jegyzet
Mondókázás mimes mozgással
Rajzos illusztráció készítése
Új borító tervezése, ajánló fülszöveg írása
Verstanulás, versmondás

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHEZ A FELADATHOZ?

Ajánlott verskötet
Rajzlap, írólap, rajzeszköz
Ritmushangszerek, hangadó tárgyak, eszközök
Okostelefon, videokamera
Gyümölcssláta készítéséhez anyagok, eszközök

Egyéb ötletek

7.1 Zümmögő

Könyvajánló és kedvcsináló **Kányádi Sándor: Zümmögő** című verskötetéhez. (Az 1. és 6. tanegységben szerepelnek Kányádi-versek, ami jó helyzetet teremt a könyv ajánlására is.)

A feladatsor elérhető a refntar.hu-n a szöveggyűjtemény aloldalán, innen elküldhető, illetve kinyomtatható a gyerekek számára.

A gyerekek szeretnek dúdolgatni, mondókázni, zümmögve zenélni spontán játék közben. Egy jó verskötet is arról ismerzik meg, hogy az olvasó nemcsak lapozgatja, hanem dűnnyögi, dúdolja, zümmögi is a verseket. A Kányádi Sándor verseiből gyerekek számára szerkesztett kötet címevel és verseivel, dalaival is ezt közvetíti. Egy verskönyv olvasását nem úgy érdemes ajánlani a gyerekeknek, mint egy mesekönyvet vagy regényt. Nem feltétlenül kell az elejétől a végéig sorban elolvasni a verseket. Lehet benne szemezgetni, cím vagy kép alapján válogatni, esetleg hosszúság, versforma szerint választani verset. Vagy beleolvasni, és ha megragad, benne is maradni a versben. Ilyen játékos, hangulatos ismerkedés után ahhoz is kedvünk támadhat, hogy végigolvassuk a kötetet. De ha nem, egy-egy vers elolvasása is teljes élményt nyújthat. Ha a könyv megtetszett, javasoljuk alaposabb megismerését, és egy interaktív olvasónapló megírását, választva egyet-kettőt a sokrétű intelligenciatípusok alapján készült feladatok közül is. (Az olvasónapló-feladatok általános leírását a júniusi 3. téma 5. tanegységében találjuk.)

Mi szerepeljen egy verskötet olvasónaplójában?

- A könyv szerzője, címe, melyik kiadó hol és mikor adta ki, hány oldalas, grafikus neve.
- A könyv ciklusainak (fejezeteinek) címe és témája, milyen korosztálynak ajánlható a könyv (maximum egy oldal).

A szövegfeldolgozáshoz a következő feladatokat javasoljuk:

1. Az első versciklus címe: *Mi lennék?* Keresd meg, és olvasd el a *Mi lennék?* és *Ha én zápor volnék* című verseket! Versszakról versszakra képzelj el az átalakulást! Majd írd le röviden, hogy te milyen fa vagy természeti jelenség lennél szívesen, és mit tennél így! Prózaformában vagy versben is fogalmazhatsz. (*verbális-nyelvi + természeti intelligencia*)
2. A második versciklus címe: *Vadcseresznye*. Mit gondolsz a cím alapján, melyik évszokról szól ez a ciklus? Elég, ha a *Vadcseresznye* című verset megkeresed, és rájössz. Milyen szabályokat ismersz fel a versben?

JEGYZETEIM

Számold meg:

- Hány versszakból áll?
- Egy versszak hány sorból áll?
- Egy sor hány szótagból áll?
- Ki tudod-e számolni, hány szótagból áll a teljes vers (címmel együtt)? (Számfeladatként felírhatod, milyen műveletekkel jutsz eredményre.)
- A legtöbb sorban hol a sorfelező? (Hol vágható két ütemre a sor?)
- Milyen rímfajtaival találkozol a sorok végén?

Ha van kedved, írhatasz egy hasonló szabályú verset (versszakot).

(*matematikai-logikai + verbális-nyelvi intelligencia*)

3. A *Van egy forrás valahol* című nyári ciklusban keresd meg a *Róka-mondókát!* Mondogasd ritmizálva, meg is tanulhatod! Keresd hozzá játszótársat, és mondogassátok párbeszédeseen! Kitalálhattok ritmuskíséretet is hozzá.

Ezután hallgassátok meg a verset a Gryllus Vilmos feldolgozásában és előadásában (elérhető a refrantar.hu-n a szöveggyűjtemény aloldalán)

Megtanulhatjátok énekelve, és ritmuskíséréssel vagy pantomimjátékkal elő is adhatjátok. Már csak egy felvételt kell készíteni róla (elő a telefont, kamerát).

(*zenei-ritmikus + kapcsolati + testi-mozgásos intelligencia*)

4. A *Kezdődik az iskola* ciklus címétől ne ijedj meg, nem az iskoláról, hanem az ősz kezdetéről szólnak itt a versek. Keresd meg a mackókról szóló *Édes málna, kásás vackor* címűt, és olvasd el, ízlelgesd kicsit! Milyen ízeket fedezel fel e versben? (Nézz utána, mi az a vackor!)

Neked melyek a kedvenc gyümölcsöid? Készíts gyümölcssalátát, ízesítsd mézzel! Majd írd egy jóízű verset, amiben szerepeljenek a gyümölcsök! (*természeti + testi-mozgásos + verbális-nyelvi intelligencia*)

5. A *Búcsúzódal* című ciklusban is őszi verseket találsz, de itt már eljutsz az ősz végéig. Olvasd el a *Novemberi szél* című verset, és keresd benne medvenyomokat! Miért bújt el a medve? Ki vette át a helyét? Milyen hangokat hallat a szél? Keresd meg a versben felsorolt hangszereit!

Keress társakat, akikkel szélzenét tudtok játszani! Gyűjtsetek hozzá tárgyakat, eszközöket, melyek a hangszereitek lesznek, és alkossatok együtt szélzenekart, szélzenét! Készítsetek róla felvételt (elő a telefont, kamerát)! (*zenei-ritmikus + kapcsolati intelligencia*)

6. Az *Egyedül a fenyőerdő* című ciklus verseivel eljutunk a télig. Olvasd el, és tanuld meg az *Aki fázik* című mondókát! Ha már jól megy, mondogasd, és soronként mutasd is meg mozgással, miről szól a vers! Le is rajzolhatod. (*testi-mozgásos + vizuális-térbeli intelligencia*)

7. A *Pitty-potty* című ciklus versei a télen át az új esztendőbe és a tél végéig vezetnek. Keresd meg és olvasd el az *Új esztendő* című verset! Számold ki, hogy az év hányadik napján vagy most éppen! Hányadik napi reménységre van ma szükség? Imádkozz ezért Istenhez! Fogalmazd meg az imádságot írásban is, vagy írd egy imalistát, hogy kiért, miért fogsz imádkozni! (*verbális-nyelvi + egzisztenciális intelligencia*)

8. Az utolsó versciklus címe: *Megosztom veletek*. Mit gondolsz, miért? Milyen megosztani valója maradhatott a költőnek? Keresd meg köztük, ami a legjobban tetszik! Oszd meg te is az érzéseidet, látásodat: készíts hozzá egy rajzot! (*vizuális-térbeli intelligencia*)

9. Tervezz, készíts új borítót a könyvnek! A borító hátoldalára írd egy könyvajánlót, fűlészöveget, amelyben kedvet csinálsz másoknak is a könyv verseinek olvasásához! (*vizuális-térbeli + verbális-nyelvi intelligencia*)

10. Válaszd ki a kötetből a kedvenc versed, és tanuld meg! Mondd el szépen, kifejezően, és kérj meg valakit, hogy készítsen róla egy felvételt (telefonnal vagy kamerával), amit megoszthatsz másokkal is! (*verbális-nyelvi + egzisztenciális + kapcsolati intelligencia*)

7.2 Állati jó strand

Olvassuk el **Acsai Roland: Zsófi úszni akar a jávorszarvasokkal** és **Kiss Ottó: Nyári medveségek** című versét a Reftantáron a szöveggyűjtemény aloldalán!

- Keressük meg, miben hasonlítanak! Milyen közös vonásai vannak a két versnek? (Tantermi feldolgozás esetén – a táblán a két verset halmazkarikákkal jelölve – ez kerülhet a közös részbe: tó, strandolás, állatszereplő, fürdeni jó.)
- Miben különbözik a két vers? Mi jellemző az egyikre, mi a másakra? (*Például:* jávorszarvas, hideg víz, veszély, tiltás, valós élmény – medve, jó idő, nyár, zápor, méz, mese.)

Majd kérdezzük meg:

- Ki szereti a hideg vizet? Ki szeret hideg/hűvös vízben fürdeni, úszni?
- Ki szereti inkább a langyos, meleg vizet? Ki szeret ilyenben játszani, pancsolni?

Írjátok meg egy vizes élményeteket! Lehet hidegvizes vagy melegvizes is, fő, hogy vizes legyen. A történetet fogalmazhatjátok versben és prózában is. Vers esetén lehet szabadvers, lazább sorszerkezetű vagy dalszerű forma is.

A szöveg mellé rajzos illusztráció is készülhet.

Végül a vállalkozók olvassák fel írásaikat, mutassák meg rajzaikat!

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A versélményen keresztül jussunk el a személyes vizes élmények felidézéséig és megfogalmazásáig.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Verseket olvasása, összehasonlító értelmezése
Vizes élmények felidézése
Kreatív írás: vizes élmény prózában vagy versben

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHEZ A FELADATHOZ?

Rajzlap/írólap, rajzeszköz

JEGYZETEIM

Vedd figyelembe!

Összehasonlíthatjuk a két versformát is, elég, ha az első versszakokat megfigyeljük (ütemhangsúly, időmérték, szótagszám és rímképlet szerint):

Jávorszarvasok <u>ú</u> sznak át	-- - U U - U -	8x
A <u>t</u> avon.	U U <u>U</u>	3a
A <u>p</u> arti kagyló, <u>a</u> kár egy	U - U - - U --	8x
<u>P</u> atanyom.	U U <u>U</u>	3a
S zevasz, te <u>ny</u> ár, meg <u>j</u> ó napot!	U - U - -- U -	8a
- <u>k</u> öszönt a medve <u>j</u> ó nagyot.	U - U - U - U -	8a
S zevasz, te <u>sz</u> ép meg <u>j</u> ó idő,	U - U - -- U -	8b
<u>d</u> e jó: ma <u>n</u> em kell <u>h</u> ócipő!	U - U - -- U -	8b

Elsőre is jól látható, hogy Acsai Roland verse lazább szerkesztésű és ritmikájú, és közelebb áll az élőbeszédhez („hűvösebb” is a forma, északi, finnországi élményből született). Kiss Ottó verse kötöttebb, dalszerűbb, határozottan jambikus vers, az úgynevezett ambroziánus himnusz versformájában íródott (medvehimnusz a nyárhoz).

7.3 Hőségbatyu

Olvassuk fel a gyerekeknek **Eörsi István: Egy kisfiú a rétre fut** című versét a Ref-tantáron, és kérjük meg őket a folytatásra! Meddig folytatható a vers? Miért? Mi hiányzik belőle? – Hallgassuk meg előbb a gyerekek válaszait (több válasz is lehetséges, ha meg tudják indokolni)! Majd emeljük ki a válaszok közül, vagy mondjuk el, hogy mire gondoltunk: Hiányzik a VÍZ! A kisfiú ezért tikkad el úgy, hogy le kell feküdnie.

Beszélgessünk róla, hogy milyen kincs számunkra a víz, mi mindent jelent az életünkben! Mit jelent a vízhiány a száraz területeken, különösen nyári hőségben? Hogyan lehet a vizet pótolni? Hogyan lehet vele okosan gazdálkodni? (Például a csöpögtetési öntözőrendszer, amit épp Izraelben találtak ki.)

Kapcsolódó

Beszélhetünk a bibliai kor szárazságairól is, valamint arról, milyen nagy értéke volt a kutaknak, forrásoknak. Elmesélhetjük Hágár és Izmael történetét, akiket egy tömlő vízzel és egy kenyérrel küld el Ábrahám a pusztába, miután a fia, Izsák megszületett. Amikor a víz elfogy, a reményük is elfogy, leülnek, és várják a halált. Ekkor jön az angyal, és megmutat az asszonynak egy forrást. (1Mózes 21,9–21)

Írjanak a gyerekek egy történetet, vagy rajzolják le, hogy a versbéli kisfiú és társai forrásvízre találnak!

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A számunkra természetes vízhiány mellett képzeljük el a vízhiányt is, és gondolkodjunk el a következményein, valamint a víz jelentőségén!

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Vers hallás utáni folytatása, értelmezése
Beszélgetés a víz jelentőségéről
Bibliai párhuzam megismerése
Kreatív írás, képalkotás

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHEZ A FELADATHOZ?

vagy telefon

Rajzlap/írólap, rajzeszköz

